TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. liepos 8 d.*

Sujungtose bylose C-447/08 ir C-448/08

dėl 2008 m. spalio 8 d. *Svea hovrätt* (Švedija) sprendimais pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą pagal EB 234 straipsnį, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2008 m. spalio 13 d., baudžiamosiose bylose prieš

Otto Sjöberg (C-447/08),

Anders Gerdin (C-448/08),

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot, teisėjai C. Toader, K. Schiemann (pranešėjas), P. Kūris ir L. Bay Larsen,

* Proceso kalba: švedų.

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorius C. Strömholm, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. sausio 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— O. Sjöberg, atstovaujamo advokato U. Isaksson,

— A. Gerdin, atstovaujamo advokatų S. Widmark ir J. Gyllenberg,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos L. Van den Broeck, padedamos advokatų P. Vlaemminck ir A. Hubert,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Tassopoulou ir O. Patsopoulou,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos F. Díez Moreno,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, P. Mateus Calado ir A. Barros,

— Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos K. Moen ir K. Moe Winther,

— Europos Komisijos, atstovaujamos E. Traversa, K. Simonsson ir P. Dejmek,

susipažinęs su 2010 m. vasario 23 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Šie prašymai priimti prejudicinį sprendimą susiję su EB 49 straipsnio aiškinimu.

2 Prašymai pateikti nagrinėjant baudžiamąsias bylas prieš O. Sjöberg ir A. Gerdin, kurie kaltinami pažeidę pagrindinėse bylose taikomos Loterijų ir azartinių lošimų įstatymo (*lotterilag, SFS 1994, nº 1000*) redakcijos (toliau – *lotterilag*) 54 straipsnio 2 dalį.

Nacionalinė teisė

3 *Lotterilag* reglamentuoja visus Švedijos visuomenei siūlomus azartinius lošimus.

4 Švedijos lošimų politikos tikslai trumpai apibendrinti *lotterilag* parengiamuosiuose darbuose:

„Pagrindinis tikslas, kuriuo grindžiama lošimų politika, – ateityje <…> turėti sveiką ir saugią lošimų rinką, kurioje socialinės apsaugos interesai ir lošimų paklausa tenkinama kontroliuojamomis formomis. Pelnas iš lošimų turi būti apsaugotas ir visą laiką skiriamas visuomenės intereso tikslams arba turi būti socialiai naudingas, t. y. skiriamas asociacijų veiklai, žirgų sportui ir valstybei. Kaip ir iki šiol, būtina teikti pirmenybę socialinės apsaugos klausimams ir lošimų pasiūlos įvairovei, atsižvelgiant į sukčiavimų bei neteisėtų lošimų pavojų."

5 Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, Švedijos teisės aktais dėl azartinių lošimų siekiama:

— kovoti su nusikalstama veikla,

— kovoti su neigiamu socialiniu ir ekonominiu poveikiu,

— saugoti vartotojų interesus ir

— iš loterijų gaunamą pelną skirti visuomenės interesą atitinkantiems arba socialiai naudingiems tikslams.

Reikalavimas turėti leidimą organizuoti azartinius lošimus

6 *Lotterilag* 9 straipsnyje nustatyta, kad norint Švedijoje organizuoti azartinius lošimus iš esmės būtina turėti leidimą.

7 Pagal *lotterilag* 15 straipsnį leidimas gali būti išduotas pagal Švedijos teisę įsteigtiems pelno nesiekiantiems juridiniams asmenims, kurių pagrindinis tikslas pagal jų įstatus yra siekti visuomenei naudingų tikslų nacionalinėje teritorijoje ir kurie veiklą vykdo iš esmės siekdami to tikslo. Pagal to paties įstatymo 45 straipsnį Švedijos vyriausybė gali išduoti specialius leidimus azartiniams lošimams organizuoti kitais atvejais nei nurodyta minėtame įstatyme.

8 Remiantis pagrindiniu Švedijos teisės aktuose dėl azartinių lošimų nustatytu principu, kad tokių lošimų organizavimas turi būti skirtas visuomenei naudingiems tikslams ar bendrajam interesui, Švedijos azartinių lošimų rinka buvo padalyta, pirma, nacionalinėje teritorijoje veikiančioms pelno nesiekiančioms asociacijoms, siekiančioms visuomenei naudingų tikslų, kurios gavo leidimus pagal lotterilag 15 straipsnį, ir, antra, dviem valstybės valdomiems arba jos kontroliuojamiems operatoriams, t. y. valstybinei lošimų bendrovei *Svenska Spel AB* ir mišraus kapitalo bendrovei *Trav och Galopp AB*, kurią kontroliuoja valstybė ir žirgų sporto organizacijos; šios bendrovės turi specialius leidimus, išduotus pagal minėto įstatymo 45 straipsnį.

9 Pagal *lotterilag* 48 straipsnį valstybės institucija, t. y. *Lotteriinspektion*, centralizuotai kontroliuoja, kaip laikomasi šio įstatymo nuostatų. Pagal šį įstatymą *Lotteriinspektion* turi teisę rengti teisės aktus, susijusius su kontrole ir įvairių lošimų taisyklėmis. Ji prižiūri *Svenska Spel AB* veiklą ir atlieka nuolatinius patikrinimus bei vykdo kontrolę.

10 Pagal *lotterilag* 52 straipsnį *Lotteriinspektion* gali skelbti reikiamus įsakymus ir draudimus, susijusius su šio įstatymo nuostatų laikymusi, ir nustatyti šiuo įstatymu remiantis priimtas taisykles bei sąlygas. Kartu su minėtu įsakymu arba draudimu gali būti nustatyta bauda.

Draudimas be leidimo organizuoti azartinius lošimus

11 Pagal Baudžiamojo kodekso (*brottsbalk*, toliau – *brottsbalk*) 16 skyriaus 14 straipsnį azartinių lošimų organizavimas Švedijoje be specialaus leidimo yra neteisėto lošimo nusikaltimas. Už tai gali būti skirta bauda arba laisvės atėmimo bausmė iki dvejų metų. Jei pažeidimas laikomas sunkiu, už jį, kaip už sunkų neteisėto lošimo nusikaltimą pagal 16 skyriaus 14a straipsnį, gali būti skirta laisvės atėmimo bausmė nuo šešių mėnesių iki ketverių metų.

12 Be to, pagal *lotterilag* 54 straipsnio 1 dalį asmuo, kuris tyčia ar dėl didelio aplaidumo organizuoja neteisėtus azartinius lošimus ar neteisėtai laiko tam tikrų kategorijų lošimų automatus, baudžiamas bauda arba laisvės atėmimu iki šešių mėnesių.

13 *Brottsbalk* nuostatos, susijusios su neteisėtų lošimų nusikaltimu, taikomos konkrečiai kvalifikuojamiems nusikalstamiems veiksmams. Nusikalstami veiksmai, kurie kvalifikuojami kaip mažiau sunkūs ir kuriems dėl tos priežasties netaikomas minėtas

14 straipsnis, patenka į *lotterilag* 54 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo sritį. Pagal šio įstatymo 57 straipsnio 1 dalį ši nuostata netaikoma, jei už nusikalstamus veiksmus taikoma *brottsbalk* numatyta sankcija.

14 Kadangi *lotterilag* taikomas tik Švedijos teritorijoje, draudimas organizuoti loteriją be leidimo netaikomas užsienyje organizuojamiems azartiniams lošimams. Šis draudimas taip pat netaikomas azartiniams lošimams, kurie Švedijos vartotojams siūlomi internetu iš kitos valstybės narės, ir minėtu įstatymu nedraudžiama jiems dalyvauti užsienyje organizuojamuose azartiniuose lošimuose. Taip pat pagal minėtą įstatymą išduotas leidimas jo savininkui suteikia teisę siūlyti azartinių žaisimų paslaugas tik to įstatymo taikymo teritorijoje, t. y. tik Švedijos teritorijoje.

Draudimas reklamuoti be leidimo organizuojamus azartinius lošimus

15 *Lotterilag* 38 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytas draudimas be specialaus leidimo ir siekiant pelno reklamuoti, vykdant profesinę veiklą ar kitaip, dalyvavimą be leidimo vykdomuose azartiniuose lošimuose, organizuojamuose Švedijos teritorijoje ar už jos ribų.

16 Pagal minėto 38 straipsnio 2 dalį nuo 1 dalyje nustatyto draudimo nukrypti leidžianti nuostata gali būti taikoma azartiniams lošimams, kuriuos organizuoja, bendradarbiaujant tarptautiniu mastu ir dalyvaujant Švedijai, užsienio operatorius, turintis teisę pagal jo įsisteigimo valstybėje taikomus reikalavimus organizuoti azartinius lošimus ir bendradarbiauti tarptautiniu mastu.

17 *Lotterilag* 54 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad asmuo, kuris, vykdydamas profesinę veiklą ar kitu būdu, neteisėtai ir siekdamas pelno reklamuoja užsienyje organizuojamus azartinius lošimus, baudžiamas bauda ar įkalinimo bausme iki šešių mėnesių, jei reklama taikoma konkrečiai Švedijoje gyvenantiems vartotojams.

18 Pagal *brottsbalk* 23 skyriaus 4 straipsnio 1 dalį numatyta atsakomybė už tam tikrus nusikalstamus veiksmus tenka ne tik tokių veiksmų autoriui, bet ir asmeniui, kuris padeda ar sudaro sąlygas juos atlikti. Be to, pagal šio straipsnio 2 dalį baudžiamas net asmuo, kuris nelaikomas nusikaltimo bendrininku, jeigu jis paskatino trečiąjį asmenį padaryti pažeidimą, jei provokavo jį padaryti arba kitokiais būdais padėjo jo autoriui.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

19 Pagrindinės bylos faktinių aplinkybių metu O. Sjöberg buvo laikraščio *Expressen* vyriausiasis redaktorius ir leidėjas. Dėl savo pareigų jis yra vienintelis atsakingas už tai, kad nuo 2003 m. lapkričio mėn. iki 2004 m. rugpjūčio mėn. *Expressen* spausdino užsienyje organizuojamus bendrovių *Expekt*, *Unibet*, *Ladbrokes* ir *Centrebet* azartinių lošimų skelbimus.

20 Pagrindinės bylos faktinių aplinkybių metu A. Gerdin buvo laikraščio *Aftonbladet* vyriausiasis redaktorius ir leidėjas. Dėl savo pareigų jis yra vienintelis atsakingas už tai, kad nuo 2003 m. lapkričio mėn. iki 2004 m. birželio mėn. *Aftonbladet* spausdino minėtų bendrovių organizuojamų azartinių lošimų skelbimus.

21 *Expekt, Unibet, Ladbrokes* ir *Centrebet* yra privatūs pelno siekiantys operatoriai, įsisteigę ne Švedijos Karalystėje, o kitose valstybėse narėse, kurie būtent Švedijoje gyvenantiems asmenims siūlo azartinius lošimus internetu. Tarp tų lošimų, be kita ko, yra lažybos dėl sporto rezultatų ir pokeris.

22 *Åklagaren* (prokuratūra) patraukė baudžiamojon atsakomybėn O. Sjöberg ir A. Gerdin už *lotterilag* 54 straipsnio 2 dalies pažeidimą, nes jie neteisėtai ir siekdami pelno reklamavo Švedijos gyventojams siūlomus azartinius lošimus, kurie organizuojami užsienyje.

23 2005 m. birželio 21 d. ir rugsėjo 6 d. *Stockholms tingsrätt* (Stokholmo teismas) O. Sjöberg ir A. Gerdin nubaudė baudomis po 50 000 SEK už *lotterilag* pažeidimą.

24 O. Sjöberg ir A. Gerdin apskundė jiems skirtus sprendimus *Svea hovrätt* (Svea apeliacinis teismas), kuris vis dėlto nusprendė, kad dėl tų sprendimų pateikti apeliaciniai skundai yra nepriimtini.

25 Dėl šių *Svea hovrätt* sprendimų suinteresuotiesiems asmenims pateikus kasacinius skundus *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis teismas), 2008 m. vasario 5 d. šis priėmė sprendimą, kuriame pripažino, jog *Svea hovrätt* pateikti apeliaciniai skundai yra priimtini, ir nusprendė jam grąžinti nagrinėti abi bylas.

26 Sprendime *Högsta domstolen* nurodė, kad kyla abejonių, ar *lotterilag* nuostatomis, kuriose įtvirtintos sankcijos, diskriminuojama azartinių lošimų reklama, atsižvelgiant į tai, ar tokie lošimai organizuojami Švedijoje, ar kitoje valstybėje narėje. Bet kuriuo atveju kyla klausimas, ar laisvės teikti paslaugas ribojimai, nustatyti

to paties įstatymo 38 ir 54 straipsniuose, gali būti taikomi remiantis EB sutartyje aiškiai išdėstytomis išimtimis ir ar jie gali būti pagrįsti privalomais bendrojo intereso pagrindais.

27 Esant šioms aplinkybėms *Svea hovrätt* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, kurie abiejose pagrindinėse bylose yra identiški:

„1. Ar, esant tam tikroms aplinkybėms, nacionalinėse lošimų ir loterijų rinkose diskriminacija dėl pilietybės yra leistina remiantis privalomais bendrojo intereso pagrindais?

2. Jei yra keli tikslai, kurių siekiama nustačius ribojančią politiką nacionalinėje lošimų ir loterijų rinkoje, ir vienas iš jų yra socialinės veiklos finansavimas, ar galima teigti, kad tas tikslas gali būti laikomas ribojančios politikos atsitiktine teigiama pasekme? Jei atsakymas į šį klausimą neigiamas, ar vykdoma ribojanti politika vis dėlto gali būti priimtina, jei socialinės veiklos finansavimo tikslas negalėtų būti laikomas pagrindiniu ribojančios politikos tikslu?

3. Ar valstybė gali remtis privalomais bendrojo intereso pagrindais grįsdama ribojančią lošimų politiką, jei valstybės kontroliuojamos bendrovės organizuoja lošimus ir loterijas, iš kurių gaunamos pajamos atitenka valstybei, o vienas pagrindinių rinkodaros tikslų yra socialinės veiklos finansavimas? Jei atsakymas į šį klausimą neigiamas, ar vykdoma ribojanti politika vis tik gali būti

priimtina, jei būtų nustatyta, kad socialinės veiklos finansavimas nėra pagrindinis rinkodaros tikslas?

4. Ar visiškas draudimas teikti į rinką kitoje valstybėje narėje įsisteigusios ir tos valstybės narės kontroliuojančių institucijų prižiūrimos lošimų bendrovės ten organizuojamus lošimus ir loterijas gali būti proporcingas tikslui kontroliuoti ir prižiūrėti lošimų veiklą, nors tuo pat metu ribojančią politiką vykdančioje valstybėje narėje įsteigtų lošimų bendrovių organizuojamų lošimų ir loterijų rinkodara neribojama? Koks atsakymas būtų į šį klausimą, jei tokios nuostatos tikslas būtų riboti lošimus?

5. Ar lošimų operatorius, kuriam buvo suteiktas leidimas vykdyti tam tikrą lošimų veiklą valstybėje ir kurį prižiūri tos valstybės kompetentinga institucija, turi teisę teikti savo lošimo produktus į rinką kitose valstybėse narėse, pavyzdžiui, dėdamas skelbimus į laikraščius, pirmiausia nepateikęs tos valstybės kompetentingoms institucijoms prašymo licencijai gauti? Jei į šį klausimą atsakoma teigiamai, ar tai reiškia, kad valstybės narės taisyklės, grindžiamos baudžiamosiomis sankcijomis už užsienyje organizuojamų loterijų reklamą, yra kliūtis steigimosi laisvei ir laisvei teikti paslaugas, kuri jokiu atveju negali būti grindžiama privalomais bendrojo intereso pagrindais? Ar atsakymui į pirmąjį klausimą turi reikšmės tai, ar valstybėje narėje, kurioje įsisteigęs lošimų operatorius, taikomi tie patys privalomieji bendrojo intereso pagrindai kaip ir valstybėje, kurioje operatorius nori teikti į rinką savo lošimų veiklą?“

28 2008 m. lapkričio 7 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-447/08 ir C-448/08 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys bei priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo–penktojo klausimų

29 Visų pirma reikia atkreipti dėmesį, kad *lotterilag* 38 straipsnio 1 dalyje, kuria remiantis pradėtas baudžiamasis persekiojimas pagrindinėse bylose, nustatytas draudimas be specialaus leidimo ir siekiant pelno reklamuoti, vykdant profesinę veiklą ar kitaip, dalyvavimą azartiniuose lošimuose, kuriems neišduotas leidimas ir kurie organizuojami Švedijos teritorijoje arba už Švedijos ribų.

30 Vis dėlto aišku, kad baudžiamasis persekiojimas pagrindinėse bylose taikomas tik asmenims, kurie užtikrino privačių pelno siekiančių operatorių kitose valstybėse narėse organizuojamų azartinių lošimų reklamą. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus turi atsakyti atsižvelgdamas tik į šį aspektą.

31 Todėl galima teigti, kad antruoju–penktuoju klausimais, į kuriuos reikia atsakyti kartu prieš nagrinėjant pirmąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama valstybei narei taikyti teisės aktus, kaip antai pagrindinėje byloje, kuriais draudžiama reklamuoti pelno siekiančių privačių operatorių kitose valstybėse narėse organizuojamus azartinius lošimus.

32 Pirmiausia reikia priminti, kad EB 49 straipsniu reikalaujama panaikinti bet kokius laisvės teikti paslaugas apribojimus, net jeigu jie vienodai taikomi tiek nacionaliniams, tiek kitų valstybių narių paslaugų teikėjams, kai tie ribojimai draudžia, trukdo ar daro mažiau patrauklią paslaugų teikėjo, įsteigto kitoje valstybėje narėje, kurioje jis teisėtai teikia analogiškas paslaugas, veiklą. Be to, laisvė teikti paslaugas taikoma tiek paslaugų teikėjui, tiek gavėjui (2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International*, C-42/07, Rink. p. I-7633, 51 punktas ir nurodyta teismų praktika).

33 Šiuo atveju akivaizdu, kad *lotterilag* 38 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kuriuo draudžiami kitose valstybėse teisėtai ir be leidimo Švedijoje organizuojami azartiniai lošimai, ribojamas Švedijos vartotojų dalyvavimas tokiuose lošimuose. Šia nuostata siekiama, kad jie dalyvautų tik nacionaliniu mastu organizuojamuose azartiniuose lošimuose, ir taip užtikrinama, kad šiame veiklos sektoriuje negalėtų būti privačių pelno siekiančių interesų.

34 Taigi minėta nuostata yra Švedijos gyventojų laisvės internetu naudotis kitose valstybėse narėse teikiamomis paslaugomis ribojimas. Be to, kalbant apie kitose valstybėse narėse įsisteigusius azartinių lošimų paslaugų teikėjus, šia nuostata ribojama ir jų laisvė teikti paslaugas Švedijoje.

35 Tad reikia išnagrinėti, kokiu mastu ribojimas pagrindinėje byloje gali būti taikomas kaip EB sutartyje aiškiai nustatyta nukrypti leidžianti nuostata arba grindžiamas, remiantis Teisingumo Teismo praktika, privalomais bendrojo intereso pagrindais.

36 Pagal EB 46 straipsnio 1 dalį, šioje srityje taikomą pagal EB 55 straipsnį, leidžiami apribojimai, grindžiami viešosios tvarkos, visuomenės saugumo arba visuomenės sveikatos interesais. Be to, teismų praktikoje apibrėžti tam tikri privalomieji bendrojo intereso pagrindai, kaip antai vartotojų apsauga, su lošimu susijusio sukčiavimo ir piliečių skatinimo pernelyg išlaidauti prevencija bei bendra socialinės tvarkos pažeidimų prevencija (žr. 2007 m. kovo 6 d. Sprendimo *Placanica ir kt.*, C-338/04, C-359/04 ir C-360/04, Rink. p. I-1891, 46 punktą bei minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 56 punktą).

37 Šiomis aplinkybėmis reikia atkreipti dėmesį, kad azartinių lošimų reglamentavimas yra viena iš sričių, kuriose valstybės narės turi savų moralės, religijos ar kultūros ypatumų. Kadangi nėra suderintų Bendrijos nuostatų, kiekviena valstybė narė, remdamasi savo vertybėmis, turi šiose srityse įvertinti, kokiais reikalavimais reikia apsaugoti atitinkamus interesus (minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 57 punktas).

38 Vien aplinkybė, jog viena valstybė narė pasirinko kitokią apsaugos sistemą nei kita valstybė narė, neturi turėti poveikio atitinkamu klausimu priimtų nuostatų būtinumo ir proporcingumo vertinimui. Jos turi būti vertinamos atsižvelgiant tik į atitinkamos valstybės narės kompetentingų valdžios institucijų siekiamus tikslus ir jų siekiamą užtikrinti apsaugos lygį (minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 58 punktas).

39 Valstybės narės gali nekliudomos nustatyti politikos azartinių lošimų srityje tikslus ir, jei reikia, tiksliai apibrėžti siektiną apsaugos lygį. Tačiau apribojimai, kuriuos jos nustato, vis dėlto turi atitikti Teisingumo Teismo praktikoje nustatytus proporcingumo

reikalavimus (minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 59 punktas).

40 Be kita ko, reikia išnagrinėti, ar pagrindinėse bylose *lotterilag* nustatytas ribojimas reklamuoti azartinius lošimus, kuriuos kitose valstybėse narėse organizuoja pelno siekiantys operatoriai, yra tinkamas užtikrinti Švedijos Karalystės nustatytą teisėtą tikslą arba tikslus ir ar jis neviršija to, kas būtina tokiam tikslui pasiekti. Beje, nacionalinės teisės aktais galima užtikrinti nustatyto tikslo įgyvendinimą tik tuo atveju, jeigu jais iš tikrųjų jo siekiama nuosekliai ir sistemingai. Bet kuriuo atveju šie ribojimai turi būti taikomi nediskriminuojant (minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 60 ir 61 punktai).

41 Šiuo atveju, pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, akivaizdu, kad privačių pelno siekiančių interesų neįsileidimas į azartinių lošimų sektorių yra šios srities Švedijos teisės aktų pagrindinis principas. Švedijoje tokią veiklą gali vykdyti tik įmonės, siekiančios visuomenei naudingų ar bendrojo intereso tikslų, o leidimai organizuoti azartinius lošimus išduodami išskirtinai tik valstybės įmonėms ir labdaros organizacijoms.

42 Tokiomis aplinkybėmis reikia pabrėžti, kad teismų praktikoje buvo pripažintas tikslas nustatyti griežtą azartinių lošimų organizavimo pelningumo ribojimą, o Teisingumo Teismas pripažino, kad nacionalinės teisės aktai, kuriais siekiama kad loterijos nebūtų organizuojamos vien komerciniu pagrindu ir jų nevaldytų privatūs organizatoriai, galintys turėti naudos iš tokios veiklos, neprieštarauja Sąjungos teisei (šiuo klausimu žr. 1994 m. kovo 24 d. Sprendimo *Schindler*, C-275/92, Rink. p. I-1039, 57–59 punktus).

43 Kultūros, moralės ar religijos ypatumais iš tiesų galima grįsti azartinių lošimų organizatorių laisvės teikti paslaugas ribojimus, ypač jei galima teigti, kad yra nepriimtina leisti, jog privatus pelnas būtų gaunamas pasinaudojant socialine rykšte arba žaidėjų silpnumu ar nesėkme. Atsižvelgiant į kiekvienai valstybei narei būdingas vertybes ir turimą diskreciją, valstybė narė gali riboti azartinių lošimų organizavimą, jį patikėdama valstybės įmonėms ar labdaros organizacijoms.

44 Pagrindinėse bylose nurodyti operatoriai, davę skelbimus, už kuriuos pradėtas baudžiamasis persekiojimas, yra privačios pelno siekiančios įmonės, kurios, kaip per teismo posėdį, be kita ko, pažymėjo Švedijos vyriausybė, pagal Švedijos teisės aktus niekada nebūtų galėjusios gauti leidimo organizuoti azartinius lošimus.

45 Tokių operatorių paslaugų reklamos, skirtos Švedijos gyventojams, draudimas atitinka tikslą į azartinių lošimų sektorių neįsileisti privačių pelno siekiančių interesų ir iš esmės gali būti laikomas būtinu tokiam tikslui pasiekti.

46 Taigi į antrąjį–penktąjį klausimus reikia atsakyti, kad EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiama taikyti valstybės narės teisės aktų, kaip antai pagrindinėje byloje, kuriais draudžiama šios valstybės gyventojams reklamuoti kitose valstybėse narėse privačių pelno siekiančių operatorių organizuojamus azartinius lošimus.

Dėl pirmojo klausimo

47 Pirmasis klausimas susijęs su tuo, kad *lotterilag* 54 straipsnio 2 dalyje nustatytos baudžiamosios sankcijos tik už kitoje valstybėje narėje organizuojamų azartinių lošimų reklamą, o Švedijoje be leidimo organizuojamiems tokiems lošimams netaikomos, nes už šį pažeidimą pagal *lotterilag* taikoma tik administracinė bauda pagal to įstatymo 52 straipsnį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar toks įstatyme nustatytų baudų skirtumas yra su EB 49 straipsniu nesuderinama diskriminacija.

48 Todėl pirmąjį klausimą reikia suprasti taip, kad juo iš esmės klausiama, ar EB 49 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama taikyti valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos azartiniams lošimams taikoma išimtinių teisių sistema ir pagal kuriuos už kitoje valstybėje narėje organizuojamų tokių lošimų reklamą taikomos griežtesnės sankcijos nei už nacionalinėje teritorijoje be leidimo organizuojamų tokių pačių lošimų reklamą.

49 Nors teisės aktų leidyba baudžiamosios teisės srityje iš esmės priklauso valstybių narių kompetencijai, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos teisė nustato šios kompetencijos ribas ir tokie teisės aktai faktiškai negali riboti ta teise garantuojamų pagrindinių laisvių (minėto Sprendimo *Placanica ir kt.,* 68 punktas).

50 Taigi remiantis Teisingumo Teismo praktika darytina išvada, kad valstybių narių nustatyti ribojimai siekiant bendrojo intereso tikslų turi būti taikomi nediskriminuojant (minėto Sprendimo *Placanica ir kt.* 49 punktas ir minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International*, 60 punktas).

51 Šiuo atveju tarp Švedijos vyriausybės ir O. Sjöberg bei A. Gerdin kyla nesutarimas dėl to, ar Švedijos teisės aktuose, būtent *brottsbalk* 23 skyriaus 4 straipsnyje, už Švedijoje be leidimo organizuojamų azartinių lošimų reklamą numatytos sankcijos yra lygiavertės sankcijoms, taikomoms pagal *lotterilag* 54 straipsnio 2 dalį už kitoje valstybėje narėje organizuojamų tokių žaidimų reklamą.

52 Pasak Švedijos vyriausybės, už Švedijoje be leidimo organizuojamų azartinių lošimų reklamą baudžiama pagal *brottsbalk* 23 skyriaus 4 straipsnį, nes tai laikoma bendrininkavimu organizuojant neteisėtus lošimus pagal to paties kodekso 16 skyriaus 14 straipsnį arba organizuojant azartinius lošimus be leidimo ar laikant tam tikrų kategorijų lošimų automatus pagal *lotterilag* 54 straipsnio 1 dalį.

53 O. Sjöberg ir A. Gerdin, priešingai, nesutinka, kad *brottsbalk* 23 skyriaus 4 straipsnis taikomas Švedijoje be leidimo organizuojamų azartinių lošimų reklamai. Pasak jų, nėra jokios nuostatos, pagal kurią būtų galima taikyti sankcijas už tokią reklamą, neatsižvelgiant į tai, ar azartiniams lošimams išduotas leidimas, ar ne. A. Gerdin teigia, kad minėtas straipsnis taikomas tik už pagalbą organizuojant draudžiamus azartinius lošimus, bet netaikomas už jų reklamą.

54 Tokiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad SESV 267 straipsnyje nustatyta bendradarbiavimo sistema grindžiama griežtu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijų atskyrimu. Pagal šiame straipsnyje numatytą procedūrą nacionalines nuostatas turi aiškinti nacionaliniai teismai, o ne Teisingumo Teismas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Placanica ir kt.* 36 punktą bei minėto Sprendimo *Liga Portuguesa de Futebol Profissional ir Bwin International* 37 punktą).

55 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išnagrinėti, ar dviem aptariamiems pažeidimams, nors ir priklausantiems skirtingoms sistemoms, taikomas vienodas požiūris pagal taikytinus nacionalinės teisės aktus. Šis teismas visų pirma turės išsiaiškinti, ar, remiantis faktinėmis aplinkybėmis, kompetentingos institucijos tuos pažeidimus nagrinėja vienodai rūpestingai ir ar kompetentingi teismai už juos skiria lygiavertes bausmes.

56 Kaip generalinis advokatas nurodė išvados 81–85 punktuose, jei abu nagrinėjami pažeidimai vertinami vienodai, nacionalinė sistema negali būti laikoma diskriminuojančia, nepaisant to, kad nuostatos, kuriomis grindžiamas baudžiamasis persekiojimas, ir taikytinos sankcijos yra įtvirtintos skirtinguose teisės aktuose. Tačiau jei asmenims, kurie reklamuoja be leidimo Švedijoje organizuojamus azartinius lošimus, taikomos ne tokios griežtos sankcijos kaip asmenims, kurie reklamuoja kitose valstybėse narėse organizuojamus tokius lošimus, reikia konstatuoti, kad tokia sistema yra diskriminacinė ir kad *lotterilag* 54 straipsnio 2 dalies nuostatos prieštarauja EB 49 straipsniui, dėl to jos netaikytinos asmenims pagrindinėse bylose.

57 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį draudžiama taikyti valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos azartiniams lošimams taikoma išimtinių teisių sistema ir pagal kuriuos už kitoje valstybėje narėje organizuojamų lošimų reklamą taikomos griežtesnės sankcijos nei už tokių lošimų, be leidimo organizuojamų nacionalinėje teritorijoje, reklamą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išsiaiškinti, ar taip yra pagrindinėje byloje taikomų teisės aktų atveju.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

58 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiama taikyti valstybės narės teisės aktų, kaip antai pagrindinėje byloje, kuriais draudžiama šios valstybės gyventojams reklamuoti kitose valstybėse narėse privačių pelno siekiančių operatorių organizuojamus azartinius lošimus.**

2. **EB 49 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama taikyti valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos azartiniams lošimams taikoma išimtinių teisių sistema ir pagal kuriuos už kitoje valstybėje narėje organizuojamų lošimų reklamą taikomos griežtesnės sankcijos nei už tokių lošimų, be leidimo organizuojamų nacionalinėje teritorijoje, reklamą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi išsiaiškinti, ar taip yra pagrindinėje byloje taikomų teisės aktų atveju.**

Parašai.